

Op vakantie in de echokamer

Martin Heijnsbroek
26 augustus 2017

Om beurten schrijven vier experts uit de datawereld over een brandende kwestie. Deze week: Martin Heijnsbroek over de 'pathway analysis' als de enige manier om paranoïde geesten om te praten.

Deze vakantie deed ik mee met de kinderen. Ik zat verdoofd op het terras, gekluisterd aan mijn mobiel. Voor mij geen Snapchat of Instagram — ik had mijn plekje gevonden aan het Twitter-infuus.

Ik kwam in een mooie Twitter-trip terecht, direct uit de VS, zo op mijn scherm gehaald. Had ik de ruimte in deze column, dan zou ik over alle geuren en kleuren vertellen.

Bijna live volgde ik de discussie over de virale memo van James Damore. James was een Google-programmeur die vindt dat Google meer rekening moet houden met biologische verschillen tussen man en vrouw. Dat bijvoorbeeld mannen (gemiddeld) meer interesse hebben in dingen, en vrouwen meer in mensen. Feitelijk was dit een sterk onderbouwd memo, maar niet in lijn met de echokamers binnen Google en Silicon Valley.

Want in deze wereld is het debat over diversity symbolisch voor de strijd tegen onderdrukking en discriminatie. Het is dus taboe om de lage participatie van vrouwen in de techwereld mede te verklaren door biologische verschillen. En dus werd James op staande voet ontslagen: door het meest data-gedreven bedrijf van de wereld. 'Don't be evil', noemt Google dat in zijn 'code of conduct'.

Wat ik ook niet had willen missen was een betoog in 62 tweets van professor Roger Pielke jr. Hij is een klimaatwetenschapper die beschreef hoe we razendsnel een paranoïde houding aannemen tegenover mensen met een ander perspectief, of het nu gaat over klimaat of immigratie. Door tegenstanders te zien als 'evil', hoeven we niet meer na te denken over de argumenten, onderliggende data of analyses van de tegenpartij. Het doel is namelijk om het 'evil' te verslaan en uit te roeien. Dat lukt helaas niet in een gesprek.

Pielke jr. beschreef ook hoe we deze paranoïde neigingen kunnen vermijden. Niet door het uitwisselen van nog meer data of argumenten. Want hoe meer data en informatie je deelt, hoe sterker de polarisatie van meningen.

Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat je juist in gesprek moet raken, en moet doorvragen naar de stappen die nodig zijn voor de oplossing van een bepaald probleem. Door de paranoïde tegenstander in een gesprek een eigen 'pathway analysis' te laten doen, worden mensen vanzelf onzeker. Dan gaan ze ook meer open staan voor data en analyses die naar een ander perspectief kunnen leiden. Onzekerheid brengt dus mensen weer bij elkaar.

Opvallend was dat ik tijdens mijn Twittertrip zelf minder last kreeg van onzekerheid over 'mijn eigen' perspectief. Ik zat in mijn warme, mede door Twitter gepersonaliseerde, echokamer van gelijkgestemden. En eerlijk gezegd: het was best fijn om deze nieuwe 'vrienden' te ontmoeten, die vaak dieper en kritischer over zaken nadachten, maar wel met mij op één lijn zaten.

Maar als die personalisatie-algoritmes straks echt slim worden, kom ik natuurlijk nooit meer in aanraking met een ander geluid. Met als risico dat ik zelf paranoïde word vanwege al die 'evil' mensen.

Gelukkig is er een simpele oplossing voor dit probleem: mensen volgen van wie ik het perspectief niet zo goed trek. Dan is dat hele Twitter-algoritme binnen een dag in de war, en hoor ik vanzelf weer eens een ander geluid.

Nu ik erover nadenk, lijkt me dat misschien wel een iets te grote straf. Het is tenslotte nog vakantie. Volgende week neem ik gewoon afscheid van mijn iets te gelijkgestemde vrienden, en gaat Twitter gewoon weer even uit.